

Sygn. akt II Ca 254/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz (spr.)
Sędziowie:	SSO Urszula Wynimko SSO Bogusław Suter
Protokolant:	st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku Prokuratora Rejonowego w Hajnówce

z udziałem C. M., I. O.

i A. O.

o ustanowienie kuratora osobom małoletnim

na skutek apelacji uczestniczki postępowania I. O.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 28 stycznia 2014 r. sygn. akt III Nsm 437/13

postanawia:

oddalić apelację.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Prokuratury Prokuratury Rejonowej w Hajnówce wniósł o ustanowienie małoletnim M. O. i E. O. kuratora do reprezentacji ich interesów w postępowaniu karnym dotyczącym ich matki I. O. o czyn z art. 207 § 1 k.k. w osobie radcy prawnego C. M..

Uczestniczka postępowania I. O. wniosła o oddalenie wniosku.

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim ustanowił małoletnim: M. O. urodzonemu (...) toku oraz E. O. urodzonej (...), dzieciom A. i I. z domu F. zamieszkałym H., ulica (...) kuratora do reprezentacji ich interesów w postępowaniu karnym przeciwko I. O. podejrzanej o czyn z art. 207 k.k. (punkt I postanowienia); powołał na kuratora

radcę prawnego C. M. z Kancelarii (...) (...)-(...) H., ulica (...) (punkt II postanowienia) i stwierdził, że zainteresowani ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie we własnym zakresie (punkt III postanowienia).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że Prokurator Prokuratury Rejonowej w Hajnówce nadzorował dochodzenie prowadzone przeciwko I. O. o czyn z art. 207 § 1 k.k. Pokrzywdzonymi w tej sprawie byli jej mąż A. O. oraz dzieci: M. O. - lat (...) i E. O. – lat (...) Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 98 § 2 pkt 2 k.r.o. żadne z rodziców nie może reprezentować dziecka przy czynnościach prawnych między dziećmi, a jednym z rodziców. W okolicznościach sprawy postępowanie karne prowadzone było przeciwko matce, a dzieci występowały w nim jako osoby pokrzywdzone. Powołując się więc na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 30 września 2010 roku, w sprawie I KZP 10/10 Sąd Rejonowy uznał, że w takich warunkach rodzic nie może występować jako przedstawiciel ustawowy dziecka posiadającego status pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, w którym drugi z jego rodziców jest oskarżonym. Z dalszych ustaleń wynikało, że pierwszy kandydat na kuratora H. K. ostatecznie nie wyraziła zgody na pełnienie tej funkcji. Z kolei, C. M. wyraził zgodę na reprezentację małoletnich jako pokrzywdzonych. Sąd zauważył nadto, że był on przy tym prawnikiem, osobą obcą dla rodziny O. i spełniał wymogi formalne do pełnienia funkcji kuratora małoletnich.

Wobec powyższego, na zasadzie art. 98 § 2 pkt 2 k.r.o. w zw. z art. 178 k.r.o. Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania I. O., która zaskarżyła je w całości zarzucając mu:

1/ naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę dowodów, a także brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, przejawiający się uznaniem, że dzieci I. O. są osobami pokrzywdzonymi w toczącej się przeciwko niej sprawie karnej, podczas gdy małoletni – E. O. i M. O. wyraźnie wskazali, że mama I. O. nie uderzyła taty, iż to obydwójce z rodziców wszczynало kłótnie i awantury („po równo” – takiego określenia używają małoletni) wyłącznie między sobą, a nie w stosunku do dzieci;

2/ naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 k.p.c. poprzez wydanie postanowienia o ustanowieniu kuratora na wniosek osoby nieuprawnionej, tj. Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Hajnówce w sytuacji, gdy przepis ustawowy uprawnia to ogranicza w okolicznościach niniejszej sprawy; tym bardziej, że złożenie przez prokuratora wniosku, o którym mowa powinno w zasadzie nastąpić po stwierdzeniu, że nie ma innych osób uprawnionych do jego zgłoszenia, a taką osobą w niniejszej sprawie jest ojciec dzieci;

3/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 98 § 2 pkt 2 k.r.o. oraz art. 99 k.r.o. poprzez ich wadliwe zastosowanie i przyjęcie, że w okolicznościach niniejszej sprawy rodzic nie może występować jako przedstawiciel ustawowy dziecka jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, jeżeli drugi z rodziców jest oskarżonym w sytuacji gdy treść protokołów przesłuchania dzieci sporządzonych przez Sąd Rejonowy Wydział Zamiejscowy Karny w H. wskazuje, że nie są one pokrzywdzone.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o uwzględnienie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki postępowania jest bezzasadna.

Ustalenia faktyczne i ocena prawna Sądu Rejonowego są prawidłowe i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne. Ponowna weryfikacja sprawy dokonana pod kątem zgłoszonych zarzutów apelacyjnych dotyczących merytorycznego rozstrzygnięcia, dowodzi ich niesłuszności.

Wbrew zarzutom apelacji, Sąd I instancji prawidłowo zastosował w sprawie przepisy art. 98 § 2 k.r.o. i 99 k.r.o. uznając, że w jej okolicznościach rodzice małoletnich nie mogą reprezentować dzieci pozostających pod ich władzą rodzicielską. Zgodnie z art. 98 § 2 k.r.o. żadne z rodziców nie może reprezentować dziecka przy czynnościach prawnych między dziećmi pozostającymi pod ich władzą rodzicielską, przy czynnościach prawnych między dzieckiem a jednym z rodziców lub jego małżonkiem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz dziecka albo że dotyczy należnych dziecku od drugiego z rodziców środków utrzymania i wychowania. Z mocy art. 98 § 3 k.r.o. zasady wyżej przedstawione stosuje się odpowiednio w postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym. Dotyczy to w szczególności postępowania procesowego, w którym występują dwie strony o przeciwstawnych interesach lub które toczy się między dzieckiem, a jednym z rodziców.

Słusznie zatem, nadzorujący prowadzone przeciwko I. O. o czyn z art. 207 § 1 k.k. dochodzenie, Prokurator Prokuratury Rejonowej w Hajnówce, w którym status pokrzywdzonych mają dzieci skarżące: M. O. - lat (...) i E. O. - lat (...) zwrócił się do sądu opiekuńczego o ustanowienie dla nich kuratora. Nie budzi przy tym wątpliwości Sądu Okręgowego, że Prokurator Prokuratury Rejonowej w Hajnówce posiada legitymację do złożenia stosownego wniosku inicjującego to postępowanie. Wskazać dalej trzeba, że merytoryczny aspekt niniejszej sprawy był przedmiotem wnikliwej analizy Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 30 września 2010 roku w sprawie I KZP 10/10 wyraźnie wskazał, że „rodzic małoletniego nie może działając w charakterze przedstawiciela ustawowego, wykonywać praw tego małoletniego jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, w tym także w postępowaniu z oskarżenia prywatnego, jeżeli oskarżonym jest drugi z rodziców” (vide: Lex 602769). W uzasadnieniu swego stanowiska Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że w układzie procesowym, w którym jeden z rodziców reprezentowałby uprawnienia małoletniego w procesie karnym przeciwko drugiemu z rodziców należy mieć na względzie, iż w wypadku gdy jeden z rodziców dziecka występuje de facto jako przeciwnik procesowy drugiego rodzica, zachodzić musi uzasadniona obawa związana z trudnością dokonania przez niego obiektywnej oceny sytuacji, mającej przede wszystkim na względzie interes dziecka, a nie swój własny. W konsekwencji, gdyby nie możliwość skorzystania w takich okolicznościach z rozwiązania przewidzianego w art. 98 § k.r.o. i art. 99 k.r.o., interesy własne jednego z rodziców mogłyby niejednokrotnie przeważać nad dobrem małoletniego dziecka. Sąd Najwyższy dodał przy tym, że takiego rozwiązania wymaga także dobro rodziny i potrzeba zapobieżenia możliwości jej rozkładu, do którego często prowadzą zbyt pochopne, a nawet instrumentalnie podejmowane przez rodzica reprezentującego interesy dziecka czynności skierowane przeciwko małżonkowi, a jednocześnie, o czym nie można zapominać, drugiemu rodzicowi. Chodzi tu przede wszystkim o ochronę więzów rodzinnych pomiędzy małoletnim, a rodzicem, przeciwko któremu skierowane byłoby zbyt pochopne, czy instrumentalne oskarżenie.

Aprobując powyższe, Sąd Okręgowy zwraca więc uwagę skarżącej, że ustanowienie kuratora nie jest zabiegiem wymierzonym przeciwko niej, a jak wynika z powyższych rozważań, ma służyć dobru dzieci, jak i ochronie jej relacji z nimi. Nie może przy tym przynieść oczekiwanego przez nią rezultatu zarzut kwestionujący przyznany małoletnim status pokrzywdzonych w prowadzonym przeciwko niej postępowaniu karnym. Podkreślenia wymaga bowiem, że kwestia ta należy wyłącznie do sfery ustaleń faktycznych czynionych przez organy postępowania karnego i tylko w tej procedurze może zostać odpowiednio zweryfikowana. W razie uznania racji uczestniczki postępowania nie zostanie ona przecież pociągnięta do odpowiedzialności karnej za zarzucony jej czyn.

Nie znajdując więc żadnych podstaw do uwzględnienia apelacji uczestniczki postępowania Sąd Okręgowy oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.